

שבועות (9)

"לא תענה ברעך עד שקר" כנגד "זכור את יום השבת", כי המקיים שבת מעיד בכך שהקב"ה ברא עולמו בששה ימים וכו', ולכן תקנו לומר ויכולו בעמידה וכו', כעדות; וממילא המחלל שבת מעיד בכך עדות שקר, שכביכול לא ברא את העולם.

"כבד את אביך" מול "לא תחמוד...אשת רעך", כי כשאדם חומד את אשת חברו, לבסוף נולד מהם ילד שאינו מכיר את אביו האמיתי, ונמצא שאינו מכיר את אביו ואינו מכבדו.

חג מתן תורה

למה נקרא חג השבועות חג מתן תורה, ולא חג קבלת התורה? יש לומר, כי "מתן תורה" היה רק פעם אחת, ואילו "קבלת התורה" היא בכל יום בכל רגע מקבל היהודי עליו לשמור את התורה ולקיים את מצוותיה.

חידושי הרי"ם

סעודת יום טוב בשבועות

חז"ל אומרים (ביצה טו): הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס, משום מה? שעלה משה למרום לקבל את התורה, התנגדו המלאכים וטענו לפני הקב"ה: חמדה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? ועל כך השיב משה: רבש"ע, תורה שאתה נותן לי מה כתוב וכו', כלום אתם עושים מלאכה וכו', קנאה יש בכם? יצר הרע יש ביניכם? תורה ניטלה איפוא מן המלאכים וניתנה לנו רק משום שאנו הננו בני בשר ודם, ולפיכך בעינן גם לכס, צריכים להטעים בחג הזה ולהרגיש גם את ה'לכס' האנושי, שאילמלא הוא לא היינו מקבלים את התורה.

ספר "ברכת חיים, מועדים ב"

ישראל בקבלת התורה, כתפוח המוציא פירות בטרם התכסה בעלים.

הגאון רבי אברהם יפה'ן, נשאל פעם על ידי אחד מנדיבי עם ממנו ביקש סיוע כספי לישיבה: אמור נא יחודיותה של שיטת נוברדוק? ור' אברהם השיבו: חז"ל דרשו מן הפסוק, שישראל נמשלו לתפוח, שפריו קודם לעליו ואף הם הקדימו נעשה ונשמע. מה הקשר בין הדברים? אלא העלים, כידוע, נבראו לטובת האילן, ואף ישראל קיבלו את התורה, שבעבורה ולמענה נברא העולם כולו, כאשר שהו עוד במדבר ולא היה להם מאומה כשלעצמם. בכך דומים הם לתפוח, שמוציא פירות עבור בני האדם עוד בטרם התכסה הוא עצמו בעלים שייטבו עמו. זו סיים הגר"א יפה'ן, דרכה של נוברדוק:

ויחן שם ישראל נגד ההר (קריאת התורה לחג השבועות שמות יט, ב)

מדוע נאמר "ויחן" בלשון יחיד, ולא "ויחנו"? מיישב רש"י: "כאיש אחד בלב אחד", כלומר, במעמד הר סיני היו בני ישראל כאיש אחד בלב אחד, ולכן נאמר בלשון יחיד. דברים דומים כותב רש"י בפרשת בשלח, על המילים "והנה מצרים נוסע אחריהם" (יד, י); גם שם הוקשה לרש"י, מדוע הפסוק משתמש בלשון יחיד ולא בלשון רבים, "נוסע אחריהם" ולא "נוסעים, אחריהם", ומיישב רש"י, "בלב אחד כאיש אחד", דהיינו, ללמדנו שהמצרים היו מאוחדים בדעתם לרדוף את ישראל בלב אחד כאיש אחד. והנה, יש הבדל בין שני לשונות רש"י הנ"ל (בפרשת בשלח ובפרשת יתרו): כאן בפרשת יתרו כותב רש"י "כאיש אחד בלב אחד", ואילו לעיל, לעניין המצרים בפרשת בשלח, סדר לשון רש"י הוא הפוך "בלב אחד, כאיש אחד", קודם "בלב אחד" ואחר כך "כאיש אחד" בספר אוצר אפרים מובא בשם האבני נזר להסביר הבדל זה כך: עם ישראל, מאוחד באחדות פנימית הטבועה בהם, והם כנשמה אחת בגופים רבים. ייתכן שיפרידו ביניהם חילוקי דעות ומריבות קשות, אך כאשר אלה מתבטלים, וכאשר הם מתאחדים לשם שמים, כמו במעמד הר סיני, הם חוזרים למעשה למצבם השלם והטבעי האחדות. לא כן אצל המצרים התאחדותם הייתה רגעית בלבד, לצורך המרדף אחרי בני ישראל. לכן, ביחס למצרים, הלשון היא "בלב אחד, כאיש אחד", ה"לב אחד" הוא המטרה המשותפת, שהפכה אותם באופן זמני ל"איש אחד" ולכן מקדים רש"י בלב אחד ורק אח"כ כאיש אחד. ואילו ביחס לעם ישראל הסדר הוא הפוך "כאיש אחד בלב אחד" באופן טבעי הם איש אחד, וה"לב אחד", המטרה המשותפת, רק החזיר אותם למצבם הטבעי, לכן מקדים שם רש"י "כאיש אחד" ל"לב אחד"

המלקט

סדר של עשרת הדיברות

הרא"ש על התורה מבאר שסדר זה של עשרת הדברות אינו מקרי:

"אנוכי ה'" ממוקם מול "לא תרצח", כי כל הפוגע בחייו של אדם, כביכול פגע בקב"ה, ההורג נפש כביכול כאילו ממעט את הדמות.

"לא יהיה לך" ממוקם מול "לא תנאף", משום הדמיון בין מי שבוגד בהקב"ה לעבוד אלהים אחרים, לבין אשה הבוגדת בבעלה והולכת לאחר.

"לא תשא" מול "לא תגנוב", כי "לא תשא" הוא תוצאה של "לא תגנוב": הגנוב מסתבך בשקריו, ובא לבסוף לידי שבועה לשקר.

תלמידיה מחונכים לדאוג לזולת עוד טרם הם דואגים לעצמם, לתת פירות לפני שמתכנסים בעלים.

ספר "כמוצא שלל רב שבועות"

כשהדבר אסור, אין יכולת לעבור עליו

אנחנו נמצאים לפי חג השבועות בו כל אחד יכול לזכות לסייעתא דשמיא עצומה. לכן צריך לדעת? מהח התורה. לראות את אחת מאלף אלפי אופים ורבי רבבות מפעולות התורה, את פיסת הדבק שמחברת בין כל הדברים. הותרה אומרת (דברים יב. יז): "לא תאכל בשעריך". לכאורה מה זה "לא תוכל"? האם אין לאדם פה ושנים? הוא יפתח את הפה ויואכל! אלא שכך באה התורה ללמד אותנו יסוד גדול: אם התורה אוסרת על האדם לעשות דבר מסוים, פרוש הדבר שהוא אינו יכול לעשות זאת! אם הוא יודע שזה אמת אסור, כל הנסיונות בטלים ומבוטלים. הוא כבר לא יעשה זאת! היצר הרע יודע את הסוד הזה, ולכן העבודה שלו לבוא אל האדם ללחוש לו: לא בטוח שזה אסור, זה לא בדיוק כך, והטענה החזקה מכולם: גם אחרים עושים ככה! כתוצאה מכך, האדם מתבלבל ושומע בעצת היצר הרע. אך אם היה יודע בודאות גמורה שבורא העולם אוסר את המעשה הזה, הסיפור היה נגמר. ספר "יחי ראובן מועדים"

מנהג אכילת מאכלי חלב בשבועות

אומרים בשם רב חיים ויטאל ז"ל: בהזוהר הקדוש כתוב שישנן שס"ה מצוות לא תעשה, כנגד שלוש מאות ששים וחמישה ימות החמה, ולכל יום יש את הלאו כנגדו, ובכל יום ויום מעת שהחמה זורחת עד שהיא שוקעת צווחת ואומרת לאדם: גוזרני עליך שביום זה אל תעבור את העבירה הזו. והנה אם נבדוק בסדר הלאוים שבתורה, נמצא, שאיסור בשר בחלב הוא הלא תעשה הששים וששה מראש השנה לחדשים, ר"ח ניסן, שהרי בניסן, ישנם שלושים ימים, ובאייר עוד שלושים יום, ובסיון ששה ימים, סך הכל ששים ושש, לכן ביום זה אוכלים מאכלי חלב. המלקט

שם: חג הדבועות

חג השבועות נקרא "עצרת" ו"מתן תורה" ובשמות הללו ישנו רמז על מהות היום. בספר "אוצר מרגליות" מובא בשם ה"קדושת לוי" שישנו הבדל בין חג השבועות לכל שאר מועדי ישראל. בכל המועדים יש בנוסף לעצם איסור עשיית מלאכה, מצוה נוספת שעלינו לקיימה עד ימינו אנו: פסח: מצות אכילת מצה, ר"ה: תקיעת שופר. ביום בכיפורים: צום, ובסוכות: ישיבה בסוכה וארבעה מינים. לעומת זאת בחג השבועות אין בימינו שום מצוה נוספת מלבד איסור עשיית מלאכה, ומאז חורבן הבית וביטול מצות שתי הלחם שהיתה נוהגת ביום זה, אין לנו דבר לעשותו. על כך רומז "עצרת", ביום זה המצווה היחידה היא להיות עצורים ממלאכה. ספר "ומתוך האור ספירת העומר שבועות"

הלכה: סעודה חלבית בחג השבועות

בכדי לקיים את המנהג ישראל באכילת מאכלי חלב וגם מאכל בשר, ישנן שתי אפשרויות. א) לאחר החזרה מבית הכנסת ביום עושים קידוש ואוכלים מאכלי חלב, מיני דגן, בשעור ברכה אחרונה. ב) לעשות סעודה אחת חלבית עם לחם כדת וכדין, וסעודה אחת בשרית. ויותר נכון לאכול את הסעודה החלבית בלילה ואת הסעודה בשרית ביום ולא להיפך, כיון שמשמע מהרמב"ם שעיקר מצות "ושמחת בחגך", בבשר ויין נאמר דוקא ביום ולא בלילה. ספר "הליכות מועד" רב אופיר מלכא שליטא פתגם: אשרי אדם שמבין רמזי ההשגחה עליו.

בעל שם טוב

חקירה: שיעבוד נכסים

אין נפרעין בנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין, כשיש בני חורין אין בכלל שיעבוד, או שיש שיעבוד, ורק יש קדימה לגבות מהבני חורין (הגרנ"ט קלג ד"ה והנראה) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: תפילה של קטן

פעם אחת נכנס הבעל שם טוב לבית המדרש וראה ילד קטן עומד בפניה ולוחש: א, ב, ג, ד, שאל אותו הבעש"ט: מה אתה עושה? ענה הילד: אני לא יודע להתפלל, אז אני אומר את כל האותיות והקב"ה יסדר מהן תפילות. אמר הבעש"ט תפילתו עלתה עד כיסא הכבוד. המלקט

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. זיווג הגון: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה: נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרזוק, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr